Vol 35
Nru 183
Jannar - Marzu 2014

L-ART Imqaddsa

RIVISTA BIBLIKA

L-Art Imqaddsa

Rivista Biblika
li toħroġ kull tliet xhur
mill-Kummissarjat tal-Art
Imqaddsa tal-Provinċja
Franġiskana Maltija

EDITUR:
P. Twanny Chircop OFM
Kummissarju
tal-Art Imqaddsa

BORD EDITORJAL:
P. Marcello Ghirlando OFM
P. Noel Muscat OFM
Mr. Louis Casha

DISTRIBUZZJONI:
Fra. Lorrie Zerafa OFM

ABBONAMENT:
€10 fis-sena
€15 jew aktar Sostenitur

Kummissarjat
tal-Art Imqaddsa
8, Triq Santa Luċija,
Valletta, VLT 1213
Malta.
Tel: 2124 2254

DISINN U STAMPAR:
Best Print Co. Ltd

Il-Materjal kollu li jidher
f'din ir-Rivista
huwa Copyright ©
tal-Kummissarjat tal-Art
Imqaddsa u l-Edizzjoni
TAU, 2014

comalt@ofm.org.mt
www.ofm.org.mt

Qoxra Quddiem:
Pawlu VI u l-Patrijarka
Athenagoras

Werrej

6

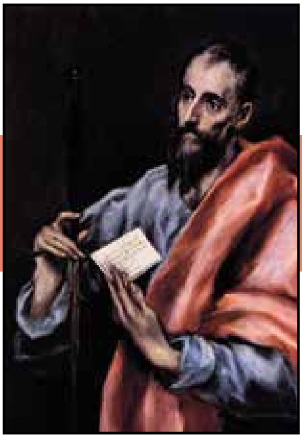

21

33

Editorjal

ta' Patri Twanny Chircop ofm

L-Ewwel Papa fl-Art Imqaddsa

Minn żmien San Pietru l-ebda Papa qatt ma rifes l-Art Imqaddsa. Kellu jkun il-Papa Pawlu VI li, fil-ġranet 4-6 ta' Jannar 1964 ġie bħala pellegrin fl-Art ta' Ġesù. Din is-sena qegħdin infakkru l-50 anniversarju minn din il-ġrajja hekk importanti. Importanti mhux biss għaliex il-Papa ġie l-Art Imqaddsa, imma fuq kollox għax kien f'dik l-okkażjoni li, wara mijiet ta' snin ta' firda bejn il-Knisja tal-Lvant (Kostantinopli) u l-Knisja tal-Punent (Ruma), firda li bdiet fl-1054, il-Papa Pawlu VI iltaqa' mal-Patrijarka Ekumeniku ta' Kostantinopli, Atenagoras, proprju f'Ġerusalemm, f'ġest ta' rikonċiljazzjoni li fetaħ beraħ il-bibien tad-djalogu ekumeniku bejn il-Knisja Kattolika u l-Knisja Griega Ortodossa.

Hu għal din ir-raġuni li din il-ħarġa tar-Rivista "L-Art Imqaddsa" se tkun iddedikata b'mod partikulari biex tfakkar din il-ġrajja storika, li fiha l-Franġiskani tal-Kustodja tal-Art Imqaddsa kellhom sehem importanti u uniku. Għall-ewwel darba fl-istorja twila u glorjuża tal-Kustodja tal-Art Imqaddsa, il-Franġiskani laqgħu lis-suċċessur ta' San Pietru fl-istess Art li fiha l-ewwel Papa kien għex bħala sajjied fuq l-Għadira tal-Galilija. Fir-rakkont tagħna sejrin nuru d-diversi waqfiet li għamel Pawlu VI fi vjaġġ li kien unikament pellegrinaġġ li bħalu l-ebda Papa ma rnexxielu jagħmel, ukoll jekk minn dak iż-żmien assistejna għall-vjaġġi fl-Art

38

6 — 50 Sena Ilu l-Papa Pawlu VI mar Pellegrin fl-Art Imqaddsa

21 — Malta salvat lil Pawlu Pawlu jsalva lil Malta

33 — Is-Sagrifiċċju ta' Kristu (1)

38 — Ir-Riferenzi Bibliċi fl-Enċiklika "Lumen Fidei" (2)

45 — L-Imberkin u l-Misħutin f'Mt 25, 31-46

45

...editorjal

L-Ewwel Papa fl-Art Imqaddsa

Imqaddsa tal-Papa Beatu Ġwanni Pawlu II (20-26 ta' Marzu 2000), ta' Papa Benedittu XVI (8-15 ta' Mejju 2009) u din is-sena wkoll għall-vjaġġ ta' Papa Franġisku, li se nassistu għalih fl-24-26 ta' Mejju 2014, proprju biex ifakkar il-50 anniversarju mil-laqgħa ta' Pawlu VI u Atenagoras.

Hu veru li ż-żminijiet ta' Pawlu VI kienu differenti. L-Art Imqaddsa kienet ġeografikament differenti minn kif inhi llum. Pawlu VI seta' jgħaddi bla ebda taħbit mill-Ġordanja għal-Lhudija, biex iżur Ġerusalemm u Betleħem, billi dak iż-żmien il-Lhudija kienet tagħmel parti mill-Ġordanja. Kienet biss il-Galilija, bis-santwarji ta' Nazaret, Tabor, Kana u s-santwarji tal-Għadira tal-Galilija, li kienet parti mill-iStat modern ta' Israel.

L-affarijiet kellhom jinbidlu fl-1967, meta Israel okkupa l-Lhudija u s-Samarija (ix-Xatt tal-Punent). Maż-żmien l-awtorità kemm ta' Israel kif ukoll tal-Awtorità Palestinjana, issaħħet sew, hekk li l-vjaġġi papali ħadu wkoll xejra ta' żjarat statali barra milli pellegrinaġġi bi skop purament reliġjuż u pastorali.

Dan kollu, iżda, ma jtellef xejn mill-iskop tal-vjaġġ fl-Art Imqaddsa mibdi minn Pawlu VI, u li l-Papiet ta' warajh qed ikompluh. L-iskop hu dejjem dak li l-Papa, bħala isqof ta' Ruma, jmur lura lejn l-Art li fiha twieled il-Kristjaneżimu, l-Art li semgħet il-Vanġelu mxandar minn Kristu u l-Appostli, l-Art li fiha l-Knisja taf il-bidu tagħha fiċ-Ċenaklu nhar Għid il-Ħamsin, l-Art fejn il-Knejjes Insara jsibu l-oriġini tagħhom u li fiha kollha kemm huma għandhom dritt u dmir li jgħixu u jxandru l-messaġġ Kristjan.

Il-ġest umli u profetiku ta' Pawlu VI kien bidu ta' era ġdida fir-relazzjonijiet bejn l-Insara. Proprju fl-Art li fiha tidher b'mod ċar il-firda bejn il-Knejjes, u l-aktar fl-istess Postijiet tal-Fidwa l-aktar qaddisa, bħalma huma l-Bażilika tal-Qabar ta' Kristu f'Ġerusalemm u l-Bażilika tan-Nativitá f'Betleħem, hemm bżonn li l-Insara jkomplu jagħtu xhieda tas-sejħa komuni tagħhom li jxandru lil Kristu u l-Vanġelu tiegħu. Hu f'din l-Art fejn jiltaqgħu l-Lvant u l-Punent, iż-żewġ pulmuni tal-Knisja, kif sejħilhom il-Papa Ġwanni Pawlu II. Kien għalhekk ġest profetiku li, proprju f'din l-Art, is-suċċessur ta' San Pietru f'Ruma u s-suċċessur ta' Sant'Andrija

f'Kostantinopli, jiltaqgħu f'mument ta' rikonċiljazzjoni u maħfra reċiproka wara sekli sħaħ ta' firda.

Għaddew 50 sena minn dan il-ġest uniku. Jekk id-diskors ekumeniku ħa spinta 'l quddiem, l-aktar fid-djalogu bejn il-Knejjes, fl-Art Imqaddsa l-ekumeniżmu jibqa' realtà komplessa u sofferta. Minkejja kollox, fl-Art Imqaddsa, id-diskors ekumeniku dejjem kien, għadu u jibqa', miraklu tal-providenza. Għax hawnhekk mhux qed nitkellmu minn ekumeniżmu magħmul biss minn konferenzi, laqgħat, ġesti ta' rikonċiljazzjoni, u inizjattivi simili, imma hawnhekk ngħixu ekumeniżmu ħaj, ekumeniżmu li fih id-diversi Knejjes jitolbu taħt l-istess saqaf fl-istess ħin, li fih id-diversi esponenti (Griegi Ortodossi, Franġiskani (Kattoliċi Latini), Armeni Ortodossi, Kopti, Sirjani, Etjopiċi, Russi Ortodossi, Griegi Kattoliċi, Maroniti, Armeni Kattoliċi, Anglikani, Luterani) jgħixu fl-istess ambjenti tat-toroq dojoq ta' Ġerusalemm u Betleħem, kif ilhom jgħixu għal mijiet ta' snin. Veru li xi kultant ikun hemm inkwiet u nuqqas ta' qbil bejniethom, imma dan hu biss parti mill-ħajja ta' familja li fiha kulħadd qiegħed fl-Art Imqaddsa bi skop qaddis: li jħares it-tifkiriet tal-fidwa Kristjani u jqaddishom bit-talb u l-liturġija.

Jekk fl-Art Imqaddsa ż-żmien donnu hu eternità, u donnu li l-affarijiet jinbidlu bil-mod ħafna, dan għaliex f'din l-Art l-esperjenza tal-ħajja Kristjana hi antika daqs il-Knisja nnifisha. Hu biss ir-rispett lejn id-diversi tradizzjonijiet u riti li hu garanzija ta' kontinwità u ta' relazzjonijiet ta' paċi bejn il-komunitajiet Insara. Dan hu importanti, għaliex, bħal fi żmien Pawlu VI u issa ħafna iżjed minn qabel, l-Insara fl-Art Imqaddsa huma minoranza assoluta (inqas minn 2 fil-mija tal-popolazzjoni). Il-ħtieġa li jkunu magħqudin u jagħtu xhieda quddiem ir-reliġjonijiet kbar ta' din l-Art, dik Ebrajka u dik Musulmana, hu urġenti ħafna aktar minn qatt qabel.

Iż-żjara spiritwali ta' Pawlu VI uriet li din ix-xhieda hi possibbli. L-istess se turi ż-żjara tal-maħbub Papa Franġisku li qed nistennewh bil-ħerqa fostna, ħalli jġedded il-ġest profetiku ta' Pawlu VI quddiem Art Imqaddsa mibdula li tistenna mill-Insara xhieda ta' tama għal futur ta' paċi.